

Afb. 1: Portret van Robin Philips. Bron: Universiteit Utrecht, <https://www.uu.nl/staff/rcmphilips>.

Robin Philips' affiniteit met de Brede Welvaartsindicator

Fabienne van Wijngaarden en Floor Schuurmans

In this 'De passie van', dr. Robin Philips discusses his Belgian roots, his interest in economics and his current work on the *Brede Welvaartsindicator*. He tells us about his youth in Belgium and how his family influenced his love for economics.

'Bij mij gaat het begin van het verhaal terug naar België.' Historicus en universitair docent Robin Philips strijkt over zijn rossige baard terwijl hij ons vertelt over zijn geboorteplaats Waasmunster, een klein dorpje niet ver van de grens. Hoewel hij ondertussen al een tijdje in Nederland werkt, voelt hij zich nog steeds sterk verbonden met het plaatsje waar hij is opgegroeid. 'Er is daar een beetje een ons-kent-ons-mentaliteit. Als ik daar nu naar de kroeg ga, dan ken ik de helft van de mensen nog altijd, ook al zit ik al jaren hier in Amsterdam en Utrecht in plaats van daar in België.'

'Mijn ouders hadden een boekhouder nodig. Dus dan moest ik maar boekhouding gaan doen'

Dat kleine dorpje is niet de enige reden dat dit verhaal bij onze zuiderburen begint. Het is namelijk in België, aan de Universiteit van Gent, dat Robin economie en geschiedenis studeerde. Hij ging hier 'op kot', zoals ze dat noemen. 'De studentenperiode was voor

mij echt de periode van verkennen.' Toch reisde hij nog veel op een neer naar zijn thuis. 'Een paar dagen hier [in Gent], een paar dagen daar in dat dorpje.' Dit heen en weer 'pendelen' beïnvloedde uiteindelijk ook zijn carrière. 'Ergens is dat toch ook iets wat je in je professionele leven meetrekt. Ik vind het ongelooflijk leuk om met mensen over regionale geschiedenis te praten.'

Op de secundaire school deed Robin het Belgische equivalent van het Nederlandse havo, en vervolgens volgde hij een opleiding tot boekhouder. 'Mijn ouders hadden een loodgietersbedrijf, en ze hadden een boekhouder nodig. Dus dan moest ik maar boekhouding gaan doen,' zegt hij met een grote lach. Toch maakte hij na deze opleiding plots de keuze voor geschiedenis. 'Ik dacht, worstcasescenario heb ik in een jaartje geschiedenis heel wat meer bijgeleerd. Als ik dan niet slaag voor al mijn vakken, dan is dat maar zo.' Dat pakte toch anders uit: het lukte Robin, zoals hij het omschrijft, 'vrij goed'. Geschiedenis was dus geen 'evidente keuze' voor Robin. Wanneer we hem vragen waar zijn historische interesse dan vandaan komt – langdurige nieuwsgierigheid of

misschien impulsiviteit? – komt Robin met een filosofisch antwoord. 'Nieuwsgierigheid is soms heel impulsief, toch? Waarom ben je geïnteresseerd in geschiedenis, en niet in sociologie? Dat is ergens een impulsieve nieuwsgierigheid.'

'Ik heb dat economische een beetje van huis uit meegekregen.'

Het is dankzij deze impulsieve nieuwsgierigheid dat hij het dan ook niet bij alleen geschiedenis liet. 'Ik deed geschiedenis heel graag, maar ik volgde er verschillende keuzevakken bij.' Zo heeft Robin ook filosofievakken gevolgd. Daarnaast passeerden vakken over rechtsgeleerdheid, architectuur en kunstgeschiedenis de revue. 'Ik deed die keuzevakken eigenlijk altijd omdat ik het leuk vond om meer te weten.' Voor zijn minor koos Robin voor economie. 'Ik heb dat economische een beetje van huis uit meegekregen.' Vandaar ook de steevaste interesse in economische geschiedenis, vertelt Robin. Die passie voor economie komt ook terug in zijn geschreven werken. Zo gingen zijn bachelor- en masterscriptie over de abdij in zijn geboorteplaats. Hij onderzocht welke gronden de abdij bezat, hoe dit bezit evolueerde en welke langetermijneffecten dit had. Robin vertrekt vervolgens naar Nederland om zich verder te specialiseren. 'Voor jullie is het misschien moeilijker om op te merken, maar economische geschiedenis is hier in Utrecht gewoon ontzettend sterk. Of eigenlijk meer in Nederland in het algemeen.' Zijn proefschrift aan het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis in Amsterdam en in combinatie met de Universiteit Utrecht ging over regionale verschillen in industrialisatie in België en Nederland: een echte combinatie van economie, geschiedenis en zijn eigen 'pendel-achtergrond'. 'Ik ken heel veel van die gekke gemeentenamen omdat ik tijdens mijn proefschrift heel wat regionale archieven heb moeten

doorspitten.' Zo herkende hij ook het Brabantse Son en Breugel, waar eindredacteur Floor vandaan komt. Haar gemeente was hij tegengekomen op een driedaagse zoektocht in het archief van 's-Hertogenbosch. Zo herkende hij ook het Brabantse Son en Breugel van onze eindredacteur Floor, dat hij was tegengekomen tijdens een driedaagse zoektocht in het archief van Den Bosch.

'Economen hebben heel vaak onderzocht waarom industrieën zich op bepaalde plekken vestigen. Het vernieuwende aan mijn proefschrift was dat ik keek naar waarom industrieën *blijven* in bepaalde plekken, en dan ook waarom ze vertrekken, natuurlijk.' Een mooi voorbeeld is het historische Vlaanderen en Oost-Nederland. Beide hebben de lokalisatie van een bloeiende textielindustrie tijdens de Industriële Revolutie gekend, met proto-industriële roots, maar ook de verdwijning van die industrie tijdens de twintigste eeuw naar onder andere Oost- en Zuidoost-Azië. Tijdens zijn proefschrift kwam Robin al kort in aanraking met de Brede Welvaartsindicator, maar hij ging er nog niet mee aan de slag. 'Ik had al voldoende werk aan mijn proefschrift. Ik heb nog steeds voldoende werk aan mijn proefschrift,' zegt hij lachend. Als het goed is, wordt de herziene versie van zijn dissertatie *Continuity or Change? The Evolution in the Location of Industry in the Netherlands and Belgium (1820 – 2010)* binnenkort gepubliceerd door de internationale uitgeverij Palgrave Macmillan.

'Geschiedenis was voor mij geen evidente keuze.'

Na het afronden van zijn proefschrift solliciteerde Robin op een plek voor het project over de Brede Welvaartsindicator (BWI) hier in Utrecht. 'Het [de BWI] is iets wat me nu bezighoudt, maar ook wel iets wat een aanleiding was voor mijn eerdere onderzoek. De aankomende jaren wil ik dit doorzetten.' De Brede

Afb. 2: Wever, Vincent van Gogh (1853 - 1890), Nuenen, januari-augustus 1884. Bron: Van Gogh Museum, <https://bit.ly/3JuENeg>.

Welvaartsindicator is een initiatief van Instituten voor Open Samenlevingen van de Universiteit Utrecht, in samenwerking met RaboResearch. Het doel is om een alternatieve maatstaf voor welvaart te produceren. In tegenstelling tot het bbp (een maatstaf voor economische groei) kan de BWI op een betere, meer alomvattende manier welvaartsgroei in kaart brengen. 'Een van de conclusies is dat economische groei en brede welvaart sinds de negentiende eeuw parallel lopen, tot de jaren zestig wanneer welvaartsgroei achterop begint te hinken ten opzichte van economische groei. Een van de redenen is dat effecten van milieu op welvaart niet worden meegenomen in bbp-berekeningen, maar ook andere welvaartsdimensies zoals sociale contacten stellen geen al te best beeld voor de laatste jaren.' Het bruggetje tussen het proefschrift en zijn werk voor de BWI was dan ook snel gelegd. Zo geeft de BWI bijvoorbeeld aan op welke plek in Nederland je het beste kan wonen. De Randstad en andere grote steden doen het bijvoorbeeld economisch goed. 'Er zijn veel banen en het inkomen ligt er hoog, maar op het vlak van veiligheid, milieu en woontevredenheid scoren de steden in de Randstad slechter.'

Op het gebied van milieu scoren grote steden dus slechter, wat vast geen

verrassing is voor de studenten die weleens de benauwdheid van een zomerdag in het centrum van Utrecht hebben doorstaan. De plek waar je echter het beste kan wonen, zal misschien wel shockeren. 'Meer landelijke regio's – waaronder regio's in Drenthe, de Achterhoek, Friesland – kunnen dan wel slechter scoren op het gebied van gemiddeld inkomen, maar scoren beter op het gebied van woontevredenheid, milieu en veiligheid.' Robin focust zich vooral op de historische achtergrond van deze welvaartsverdeling. Zo heeft hij net een onderzoeksvoorstel ingediend voor een onderzoek naar hoe we er honderd jaar geleden voor stonden op het vlak van brede welvaart. Hierin zou hij bijvoorbeeld kijken op welke dimensie we er wel of niet op vooruit zijn gegaan in vergelijking met de vorige eeuw. Het onderzoeksvoorstel is aanvaard, waardoor Robin vanaf september 2023 drie jaar onderzoek kan doen aan de Universiteit Catholique de Louvain. Met het onderzoeksvoorstel gaat hij brede welvaart tijdens de Industriële Revolutie in kaart brengen in enkele regio's in België en Nederland. Robin gaat dus een mooie toekomst tegemoet, en het is ons duidelijk geworden dat economische geschiedenis leeft en vervlochten is met onze huidige maatschappij.